

Podarcis lilfordi (Günther, 1874)

Nom comú: *Sargantana de les Balears*

Classe: **Reptilia**

Ordre: **Squamata**

Família: **Lacertidae**

BIOLOGIA DE LA CONSERVACIÓ

La Sargantana de les Balears, *Podarcis lilfordi*, és un cas paradigmàtic d'espècie insular greument afectada per la introducció d'algunes altres espècies. Presenta diverses característiques pròpies d'una llarga evolució insular sense depredadors, com és la baixa taxa reproductora (posta d'un a tres ous, en comptes dels deu dels seus parents continentals), forma més rabassuda (amb capacitat d'acumular greix a la cua), poca capacitat d'autotomia caudal i poc instint de fuga dels depredadors terrestres. Tot això la fa més vulnerable.

L'home ha importat a les Balears diverses espècies de carnívors (moix, geneta, mart, mostel), i la serp de garriga, *Macroprotodon mauritanicus*. A la seva arribada, aquests predadors tengueren gran facilitat per capturar sargantanes, que feren desaparèixer de les dues illes grans fa uns dos mil anys. Afortunadament, se n'han conservat poblacions a 36 illots, on no hi ha ofidis (excepte a l'illa d'en Colom, on viu la serp blanca, *Rhinechis scalaris*). El fet que espècies de carnívors introduïdes a l'arxipèlag de Cabrera (com la geneta, els moixos i les rates) coexisteixin amb les sargantanes indica o bé que no tenen capacitat per sí mateixes d'esvair-les o bé que la introducció s'ha produït en temps recents. Hi ha també, entorn de les Balears majors, dotze illots sense lacèrtids, on s'ha proposat introduir les subespècies més amenaçades, per disminuir-ne el risc d'extinció.

Aquesta espècie s'ha beneficiat de la protecció formal dels illots (tots ells, avui, àrees naturals d'especial interès, inclosos a la xarxa Natura 2000, i els més importants, com a parcs o reserves). Els seguiments de les distintes poblacions en els darrers vint anys han posat de manifest fluctuacions demogràfiques importants, que determinen que les dels illots de menor extensió estiguin en risc de desaparèixer en cas de disminució extrema dels seus efectius. Tanmateix, l'espècie com a tal no té risc d'extinció, i en el darrer segle s'ha de considerar globalment estable. Està qualificada com a d'Interès Especial pel RD 439/1990. Diverses subespècies i poblacions insulars són vulnerables o estan en perill.

Autor text: Mayol, J. (Servei de Protecció d'Espècies) i Pérez Mellado, V. (Universidad de Salamanca)

Corologia: **Illots de Mallorca i Menorca i arxipèlag de Cabrera**

Tendència: **Estable**

Nivell d'amenaça: **Vulnerable (segons el Llibre Vermell)**

Categoria de protecció: **Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial (RD 139/2011)**